

ILM FAN XABARNOMASI

Ilmiy elektron jurnali

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA MATEMATIKA FANINI O'QITISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH

Tilavoldiyeva Sarvinoz Salohiddin qizi

Andijon davlat pedagogika instituti pedagogika fakulteti

'Boshlang'ich ta'lim' yonalishi 3-bosqich talabasi.

Annotatsiya: Maqolada matematika darslarida interfaol o'qitish usullaridan foydalanish jarayoni o'rganiladi. Interfaol usullar murakkab elektron va mexanik texnologiyalar va vositalarning yo'qligi sababli darslarni tezroq, hissiy ko'tarilish bilan o'tkazishga imkon beradi. Interfaol ta'lim bilim sifatini oshirishga ham, talabalarning samaradorligini oshirishga, ularning fanga qiziqishini oshirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Talabalar o'z bilimlarini yangi vaziyatlarda qo'llashni o'rganadilar, undan amalda foydalanishni o'rganadilar va mustaqil ravishda chiqaradilar. Ular muloqot qilishni, do'stlashishni, rahmdil, bir-biriga e'tiborli bo'lishni o'rganadilar; bu ham ta'lim sohasidagi hamkorlikning natijasidir.

Аннотация: В статье рассматривается процесс использования интерактивных методов обучения на уроках математики. Интерактивные методы позволяют проводить уроки быстрее и эмоциональнее благодаря отсутствию сложных электронных и механических технологий и инструментов. Интерактивное образование положительно влияет на улучшение качества знаний, повышение работоспособности учащихся, повышение их интереса к науке. Студенты учатся применять свои знания в новых ситуациях, учатся использовать их на практике и производить самостоятельно. Они учатся общаться, дружить, быть сострадательными, внимательными друг к другу; это тоже результат сотрудничества в сфере образования.

Kalit so'zlar: interfaol usullar, metodika, texnologiya, matematika.

Jamiyatimizda ro'y berayotgan o'zgarishlar butun ta'lim tizimini yangilash uchun haqiqiy shart-sharoitlarni yaratdi, bu yangi mazmun elementlari, yangi ta'lim texnologiyalari maktabini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etishda o'z aksini topdi. Ushbu muammoni hal qilish interaktiv usullar bilan osonlashadi, ular yangi narsa emas, lekin haqiqiy o'quv jarayonida keng qo'llanilmaydi va ba'zan hatto o'qituvchining arsenalidan chiqib ketadi.

Zamonaviy ta'limni tashkil etishning eng muhim talablaridan biri bu juda ko'p aqliy va jismoniy kuch sarflamasdan qisqa vaqt ichida yuqori natijalarga erishishdir. Qisqa vaqt ichida talabalarga ma'lum nazariy bilimlarni etkazish, ularda ma'lum bir faoliyat uchun ko'nikma va malakalarni rivojlantirish, shuningdek, talabalar faoliyatini nazorat qilish, ular tomonidan olingan bilim, ko'nikma va ko'nikmalar darajasini baholash yuqori pedagogik mahoratni talab qiladi va o'quv jarayoniga yangicha yondashuvni talab qiladi. Bugungi kunda kadrlar tayyorlash sohasidagi eng muhim va dolzarb vazifalardan biri bu kuchli, bilimli, mustaqil fikrlaydigan insonni tarbiyalashdir. Talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish muhimdir. Axborot oqimi va bilim bugungi tez tempolu dunyoda, u yolg'iz sinfda talabalarga barcha ma'lumotlarni olish qiyin. Shuning uchun professor-o'qituvchilar talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishga alohida e'tibor berishlari kerak.

Boshqa fanlar bilan taqqoslaganda, matematika abstraktsiyaning eng yuqori o'lchovi va aniqligi bilan ajralib turadi. Matematik bilimlarning o'ta mantig'i shuni ko'rsatadiki, inson ongida asosiy aql yo'q.

Matematik isbot-bu xususiyatlar va tasdiqlarning haqiqiylikni aniqlashning eng ishonchli usuli. XX-XXI asr zamonaviy matematikasi uchun eng yuqori aniqlik darajasiga erishish bu muammoni to'liq umumlashtirishdir. Agar ko'rib chiqilayotgan dastlabki muammo (aksioma) uchun dalil talab qilinmasa, unda umumlashtirish orqali dalil berilishi mumkin.

Bugungi kunda matematikani o'qitishni tashkil etishning eng innovatsion usullaridan biri bu masofaviy ta'limdir. Masofaviy o'qitish vositalariga maxsus ekran va proektor, Internet-brauzer va onlayn video kiradi, ular oldindan tanlangan mavzuni masofadan turib videokonferentsaloqa yoki kattalashtirish orqali o'rgatish uchun ishlatilishi mumkin.

Bugungi kunga qadar ko'plab pedagogik texnologiyalar ishlab chiqilgan va pedagog olimlar uni boshqacha tasniflashadi. Pedagogik texnologiyalar nazariyasini rivojlantirishga katta hissa qo'shgan rus olimi G. K. Selevko ta'lim texnologiyalari orasida talabalarning bilim faolligini o'sishi va kuchayishiga asoslangan ta'lim texnologiyalarini ajratib turadi.

Ushbu toifaga quyidagi ta'lim texnologiyalari kiradi:

1. O'yin texnologiyalari;
2. Muammoli ta'lim texnologiyasi;
3. Loyiha usuli texnologiyasi;
4. Interaktiv texnologiyalar;

Interfaol texnologiyalar deganda pedagogik jarayonda o'quvchi va o'qituvchining faol o'zaro ta'sirini ta'minlaydigan ta'lim tushuniladi. Interfaol texnologiyalar asosida o'qitish jarayonida o'qituvchining asosiy vazifasi ushbu ma'lumot almashish jarayonini boshqarish va osonlashtirishdir.

Buning uchun o'qituvchi quyidagilarni bajarishi kerak:

- haqiqatni, voqeaga turlicha munosabatni, g'oyalarni belgilaydi;
- - Ishtirokchilarning shaxsiy tajribasi ularda ilgari shakllangan bilim va tasavvurni faollashtiradi;
- ularning faoliyatini ta'minlaydigan usul va shakllardan foydalanadi;
- nazariya va amaliyotni bog'laydi;
- ishtirokchilarni tajriba almashishga undaydigan pedagogik vaziyatlarni shakllantiradi;
- Ishtirokchilar bir-birini tushunishini ta'minlaydi;
- Ishtirokchilarda ijodkorlikni rag'batlantiradi;

Talabaga turli xil usullardan foydalangan holda yangi pedagogik yondashuvlarni o'rgatish kerak.

Masalan:

"Aqliy hujum" - bu usulning ushbu bosqichidagi asosiy maqsad iloji boricha ko'proq g'oyalarni yaratishdir (bu holda hech qanday fikr rad etilmasdan qabul qilinmaydi, hatto ular mutlaqo noto'g'ri yoki haqiqiy bo'lmasa ham).

"Muammoli ta'lim" - bunda talabaga ma'lum darajadagi muammo beriladi va uning echimiga boshqacha yondashiladi (muammo haqiqiy yoki haqiqiy bo'lmagan bo'lishi mumkin).

"Kategorik talqin" - bu usul aqliy hujum paytida o'quvchilarda shakllangan g'oyalarni tartibga solish va tushunishga yordam beradi.

"Qo'shish" - bu usul talabalarga ma'lumotni mustaqil ravishda chuqur o'rganishga yordam beradi va o'qish paytida kitob sahifasining chetiga qabul qilish jarayonini aks ettiruvchi ma'lum belgilarni qo'yish talab qilinadi

talabaning axborot.

"Venn diagrammasi" - bu talabalarning tahlil qilish va umumlashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

"Sinxron" - bu besh satrdan iborat qofiyasiz she'r. Ushbu usul ko'proq yangi ma'lumotlarni o'rganish (tushunish) bosqichida qo'llaniladi.

Bugungi kunda ta'lim muassasalarida o'qitilgan mutaxassislar mustaqil fikrlash, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali muammolarni hal qilish, mustaqil ta'lim berish, o'z malakalarini doimiy ravishda oshirib borish, samarali ishlash uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni tezda topish va ulardan foydalanish imkoniyatiga ega. qo'llash, yangilik kiritish, hamkasblar bilan hamkorlikda ishlash, o'z harakatlari uchun javobgarlikni his qilish, boshqaruv ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Boshlang'ich sinflar ko'plab usullar yordamida o'qitiladi. Shu bilan birga, u talabalarni iloji boricha yaxshi hisoblashni, tartibli bo'lishni, fanga qiziqishni o'rgatadi. Avvalo, barcha o'qituvchilar talabalarga qanday qilib bir xil tarzda o'qitishni, o'qitishni, iqtisodiy bilimlarni malakalashni o'rgatadilar, biz ko'nikmalar, aqliy faoliyat va qobiliyatlarni egallash uchun tarbiyaviy ishlarni qanday olib borish masalasini ko'rib chiqamiz. Dastlab boshlang'ich sinflarda o'qituvchi o'quvchini o'rganishi va maktab tushunchasini sodda va tushunarli tilda tushuntirishi kerak. Bolaga ko'proq rasmlar orqali hisoblash va miqdor tushunchasiga javob berish o'rgatildi, ya'ni "qancha", keyin esa qo'shish, ayirish, ko'paytirish (ko'paytirish), bo'linish tushunchalariga oddiy tushuntirish berildi. Boshlang'ich sinflarda matematika boshqa fanlar bilan uzviy ravishda o'qitilsa, talaba nafaqat o'rganadi. Matematika, shuningdek, boshqa fanlarning bir-biriga nisbatan mohiyatidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Harmoniously developed generation is the foundation of the Republic of Uzbekistan. T. "Sharq". 2010.
2. M.Uralova, G.Davlyatova "Use of interactive methods in lessons". Fergana. 2008.
3. Jumayev. M. E. "Methods of teaching mathematics" (Handbook for professional colleges). T. "Science". 2003.
4. Tadjiyev .Z.G '. "Organization of optional lessons in primary school" .T.2005-y.